

Andreana Eftimova. Doublespeak in Media: the Language of Political Correctness vs the Hate Speech

ABSTRACT

The growing interest in the issues of mass communication follows the inquisitiveness into media language as a field in which current processes in contemporary speech practice are taking place and develop.

The process of democratization of media language finds its expression in the penetration of elements of substandard formations (jargon nominations, oral and vulgar elements), thence in the universalization of informal communication, and in the liberalization of the standard language (leading to an altered understanding of deviation from the norm), as the good taste to language declines. These changes lead to detabooization and increased number of disphemisms in media speech. Hate speech is a manifestation of this process. On the other hand, the standardization of speech and the linguistic purism being on the upswing, and expressing the need to follow the norm, create the tendency towards increased use of euphemisms and taboo in speech. It is expressed in the language-reform attempts of political correctness.

Subject of the study are the stylistic and pragmatic features of euphemisms and disphemisms in media speech as part of the processes (1) of increased use of euphemisms and taboo and (2) of the use of disphemisms and detaboo which have become the main linguistic mechanism to implement the language of political correctness and hate speech.

From the available structural and semantic euphemistic and disphemistic means, are selected those that occur on lexical and clause level, since the substitution of lexemes and clauses is predominant, and appears to be a method of preference to produce euphemisms and disphemisms, some of which are elements of the politically correct language and hate speech. Object of the study are the functions of euphemisms and disphemisms in media speech (mainly in the tabloids, but also in quality press and electronic media). The present study makes use of language material in various media because of the effect of "equalizing" the values in media culture.

Sources used for the collection of linguistic material are tabloid newspapers "Weekend", "Trud", "24 hours" and agencies "Blitz", "Peak", quality newspapers "Capital" and "Diary", electronic media BNT, bTV, Nova TV, TV7. The period of study is two years - from 2014 to 2016.

Purpose of the study is the research of stylistic features and pragmatic functions of euphemisms and disphemisms in contemporary media speech. The purposes of the study are set out in 11 sections.

The study uses formulations of linguistic and journalistic axiology, lexical functional grammar and stylistics, sociolinguistics, lexicology and lexical semantics, connotative stylistics, political semiotics and linguistics, media studies and media linguistics (press typology), pragmatics (in particular the theory of linguistic politeness of G. Leech, P. Grice, pragmatic lexicology), cognitive sciences (cognitive aspects of the theory of truth - D. Bollinger, H. Weinrich, R. Blakar, D. Lakoff and M. Johnson et al., the concept of frame/script - M. Minsky, T. van Dijk) discourse analysis (T. van Dijk, E. Dobрева).

Axiological linguistics are perceived in this study as a basic framework for interpreting the euphemistical and disphemistical lexis, since the issue of values has always had particular social and moral importance in turning points of the social development, and especially in times when previous traditions and values have lost their significance and actuality. All that reflects in the media discourse language, whereby socially significant value meanings are objectified.

Discourse is a basic concept in the present analysis of the media speech.

The main method of study is Axiological Linguistic Analysis by means of semiometry. Additional methods: semantic differential Charles Osgood surveys, observation, interviewing experts, and various types of analysis - content analysis, lexical-semantic, lexical-grammatical, stylistic and pragmatic analysis.

In the first chapter "Axiological linguistics". Axiosphere tolerance/intolerance" journalistic and linguistic axiology principles and formulations, taking interest in the evaluation and in the value characteristics reflected in the speech, are developed. The concept of *functional semantic-stylistic category* (FSSC) is introduced in order to examine the linguistic resources at different levels in a system expressing estimations and values. Axiology and evaluation are differentiated as separate FSSC. In the axiological analysis of media texts, for the oppositions *tolerance/intolerance* (considered as universal value), the main notions of *positive/negative assessment* are applied. Different attitude-evaluation notions as *appreciative, cogent, disdainful, ironic assessment* and others are introduced in their field. Taking into account the context (micro and macro context according to the typology of M. Riffaterre) has brought evidence in the area of linguistic sciences that stylistic approach is inseparable and impossible to identify and interpret out of the context (Riffaterre, op. at Dubois et al. 1986: 275).

In the second chapter "Nature and classifications of euphemistic/disphemistic means in the media text" the idiosyncratic features of euphemisms and disphemisms are considered – common mechanisms in their formation, keeping the common denotative meaning, differences in pragmatic functions. They are means for expressing evaluation based on "stereotypical speakers' notions about the processes and the phenomena in their surroundings, as well as about the rules and regulations of speech interaction" (Bushueva 2005).

Euphemisms and disphemisms are generated at speech level, they are not a language feature. In the following sections a distinction is made between euphemisms and politically correct nominations on the one hand, on the other hand disphemisms and nominations constituting the hate speech are differentiated.

Characteristics and classifications (historical, semantic, thematic, structural and semantic, pragmatic) of euphemisms/disphemisms are developed according to different criteria and principles.

Based on the classifications a conclusion is drawn that euphemism is not a stylistic figure, but rather a phenomenon of a different pragmatic order. Euphemism is characteristic of speech, but its implementation and its functioning are more closely dependent on extra-linguistic factors. It is a complex cultural, linguistic and pragmatic phenomenon that involves in the speech different existing language resources (often through stylistic figures).

In part three, "The language of political correctness and hate speech", the common characteristics of the concepts *politically correct language* and *hate speech* are drawn based on an exhaustive theoretical overview. They are: (1) aimed at protecting/violating the rights of certain social groups; (2) carried into effect in the content and the ideology of the messages, as well as in the way of expression; (3) they affect the collective identity of the individual; (4) they are manifested in speech, and not in language; (5) they function only in public sphere; (6) they are highly dependent on context; (7) they are associated with natural language processes in speech – the presence of euphemisms and disphemisms; (8) they are carried out mostly through the mechanism of lexical substitution; (9) they feature a manipulative character; (10) they represent controlled and ideologically motivated speech practices of recurrent nature; (11) they are targeted and controlled language policies.

Differences between *politically correct language* and *hate speech* are formulated as well. The terminological and determinological uses of phrases are analyzed and the conclusion is made that a new hyper-notion *political incorrectness* has come forward, which in the Bulgarian public sphere is better known as *hate speech* (or *hostile speech*).

Chapter four "Linguistic taboo and processes of euphemisms/disphemisms in media speech" deals with the clarification of basic concepts constituting the value system of the Bulgarians, which in turn is expressed in the tendency of changing the primordial collective ideas and views on given taboo subjects. Gradually, social taboos in many areas of life are taken off (sexual relationships, body parts, etc.). Therefore, most euphemisms and disphemisms are used not as universally acceptable means of expression in every communicative sphere, but as a lexical variation by which the sender's individual instantaneous intention is verbalized, and by which specific tasks in specific situation are achieved.

The experiment is taking into account the speakers' awareness of the permissibility and unpermissibility of the denominations, extracted from the tabloid media, and demonstrates that in many cases the perception and interpretation of connotative meanings are destabilized.

The fifth chapter "Euphemisms/disphemisms in the media text" is the main body of the study. The following semantic sections are taken into consideration:

1. Euphemisms /disphemisms for professions and institutions

In the present section, the controversial status of masculine nouns for individuals, which determine their profession, occupation and social status, is analyzed. They are used as euphemisms, but they are perceived as politically incorrect denotations and they are marked with derogatory, condescending, ironic and colloquial connotations. Parallel to that, they are accepted as politically correct denotations. In Bulgaria that tendency has not been very well welcomed, hence it occurs less in the Bulgarian media practice than in the Slavic and the European languages. The other process related to the denominations of professions and institutions affecting the language of political correctness is the emergence of euphemisms for professions perceived as possessing lower social status for different reasons.

2. Euphemisms/disphemisms for diseases and physical disorders

Present taboo over names of diseases, in comparison with the same taboo in the past, is motivated by different reasons. In modern societies, the restriction on naming the disease reflects the respect for the right of confidentiality over privacy and personal data. This right is guaranteed by a number of legal and professional ethics documents. In the tabloid media however, the editorial policy concerning the right of confidentiality over personal data does not strictly follow legal and ethical recommendations. Often information about health issues of public figures is thematized and overexposed. The direct nomination (orthophemism) of the disease is still not considered as unacceptable public speech behavior in the Bulgarian media practice, thereby journalists usually are not looking for euphemistic substitutes of this type of denominations (*cancer, tuberculosis, alcoholism*). Different causes and uses of euphemisms and disphemisms are discussed.

3. Euphemisms/disphemisms of death

Bulgarian tabloids adhere to the use of euphemisms for naming the natural death events. The use of orthophemisms such as *to die, dead, death* is also frequent. Disphemisms are preferred in the headlines with the intention to provoke interest towards the event. Emerging issues related to the act of communicating a death event in the media could be a result of the too early circulation of information and of the publication of inappropriate photos of the deceased.

4. Euphemisms/disphemisms used for denoting gender, family and sexual relations

In search of linguistic problematic aspects of speaking about gender and sexual relations, the idea of androcentrism in/of language is discussed. The term *sexism* is used as more appropriate and correlating with the concept of gender inequality.

Politically correct speaking about people's sexual behavior is an issue. Most often hostile speech directed towards these groups consists in the use of slang forms (*fag, faggot*) and other forms of linguistic formations – as a result of dropping out of the politically correct vocabulary nominations (*gay, lesbian*).

Numerous examples of euphemistic family status, sexual relations and body parts denominations are recorded. The results of our observations here and below clearly show that in the Bulgarian media environment there is a tendency toward "active use of euphemisms in the informal speech register". The disphemisms found are mostly slang words. The used international terms remain controversial in their evaluating function: *impotent, fellatio, vagina, penis, prostitute*.

5. Euphemisms/disphemisms of criminal behavior

Criminal activities in the media are commented by alternating euphemistic with disphemistic nominations. The tendency to ethnicization in crimes is mentioned.

6. Ethnonyms – euphemisms/disphemisms for ethnic groups (ethnophaulisms/ectronyms)

Politically correct language is not actually preferred when discussing ethnic issues in public and in media discourse in particular. Using politically correct nominations, which are considered as euphemistic, may not improve the evaluation of the relevant ethnic group, because the contextual factors have turned out to be more important. In addition, an impression of being quit of all responsibility from both sides – media and their readers, including the responsibility how they name the minorities, is created.

7. Euphemisms/disphemisms for appearance and age

Disphemisms for appearance alternate with euphemistic uses – a manipulative strategy of which tabloids make common use. Age overexposure distorts the public image of a person most often in negative terms. In connection with the politically correct language, the use of lexemes that contain sema for age - *Mrs. and Miss, boy and girl, aunt and uncle, grandmother and grandfather* is discussed .

8. Political euphemisms (doublespeak - the ambiguous language)

The term *doublespeak* (ambiguous, evasive language) is introduced to indicate the discrepancy between what is said, what is not said and the reality. Political euphemisms are a powerful way to misrepresent the reality and a means to completely manipulate recipient's ideas of various events. This thesis is proven by P. Chilton's bipolar model of the ideological discourse, and is presented in the study (Chilton 1987: 15). The idiosyncrasies of political euphemisms are commented. Bulgarian media coverage of the Ukrainian crisis is illustrated with examples from some interpretative texts in the newspaper "Capital". The results show, on the one hand, a tendency towards the use of euphemisms in order to exonerate their own actions and image, and on the other hand, towards using disphemisms with the purpose of "smearing", blaming political opponents and their actions. This strategy is reported also by Polish, Russian, American researchers on political and media communication.

Journalists are involved in the political communication as intermediators between the political actors and the audience, mostly as interpreters of events/conflicts. On the basis of the procedural model of communication in conflict proposed by D. Heradstveit and T. Biorgu (2009: 108), a refined model, reflecting the involvement of the media in covering political conflicts, is proposed. The responsibility of the media to put restrictions on hate speech, as well as its responsibility for the formation of values in the audience, such as tolerance and assessment, is obvious.

Political euphemisms are commented as well, being part of the politic professional speech and of the bombastic political jargon, which I call Brussels newspeak and grandiloquent language.

Conclusions

1. The present study ascertains the simultaneous presence of euphemisms and disphemisms in media texts. As a result, the subject is perceived in double perspective and the recipient's interpretation tends to be ambiguous, which on its part results in the "sprout" of negative and ironic assessments.

2. By using some disphemisms, models of hostile discourse or hate speech are often carried into effect. The discursive model "Defame the Stars" is a distinctive feature of the boulevard press.

3. Disphemisms are a call for emotional response and represent an effective means used by the tabloid press (in the headlines) to attract readers' attention.

4. The balance between euphemisms and dispheisms is needed to achieve stylistic effect whenever the bounds of good manners are overstepped.

The study includes interviews with experts in media analysis and media linguistics made in order to clarify some problematic theoretical aspects of politically correct language and hate speech, as well as to outline their specific manifestations in foreign media practices - in Slavic (Polish, Czech, Russian, Bulgarian) and Balkan (Greek, Bulgarian) cultural environment. A great part of the standpoints expressed in the interviews are discussed in the study.

Ефтимова, Андреана. Двойственият език в медиите: езикът на политическата коректност vs езика на омразата. София: Просвета, 2016, 335 с. ISBN 978-954-01-3271-6

РЕЗЮМЕ

Нарастващият интерес към проблемите на масовата комуникация включва любопитството към езика на медиите като поле, в което се реализират и развиват процеси, протичащи в съвременната речева практика.

Процесът на демократизация на медийния език е изразен в проникването на елементи от субстандарните формации (жаргонизми, разговорни и просторечни елементи) и оттам в универсализирането на неформалното общуване, в либерализацията на нормата (водещо до променено разбиране за отклонение от нормата), в упадъка на езиковия вкус и усет. Тези промени водят до детабуизацията и дисфемизацията на медийната реч. Проява на този процес е и езикът на омразата.. От друга страна, стандартизацията на речта и подемот на езиковия пуризм, изразени в необходимостта да се следват езикови предписания, водят до тенденцията към евфемизация и табуизация на речта. Тя се изразява в езиково-реформаторските опити на политическата коректност.

Предмет на изследване са стилистичните и прагматичните характеристики на евфемизмите и дисфемизмите в медийната реч като част от процесите (1) на евфемизация и табуизация и (2) на дисфемизация и детабуизация, които се превръщат в основен езиков механизъм за реализирането на езика на политическата коректност и речта на омразата.

От възможните структурно-семантични прояви на евфемизация/ дисфемизация са избрани тези, които се реализират на лексикално и фразеологично равнище, тъй като субституцията на лексеми и словосъчетания е преобладаващ и предпочитан начин за създаване на евфемизми и дисфемизми, част от които са елементи от политически коректния език и езика на омразата.

Обект на изследване са функциите на евфемизмите и дисфемизмите в медийната реч (основно в таблоидните, но и в качествените печатни и електронни медии).

Настоящото изследване се възползва от езиковия материал в различни медии заради „изравняването“ на ценностите в медиакulturата. Използваните източници за събиране на лингвистичния материал са таблоидните вестници „Уикенд“, „Труд“, „24 часа“ и агенциите „Блиц“, „Пик“, качествените вестници „Капитал“ и „Дневник“, електронните

медии БНТ, bTV, Нова ТВ, ТВ7. Периодът за провеждане на изследването е двугодишен – от 2014 г. до 2016 г.

Целта на изследването е проучването на лингвостилистичните особености и прагмалингвистичните функции на евфемизмите и дисфемизмите в съвременната медийна реч. Задачите на изследването са формулирани в 11 раздела.

В изследването са използвани постановки на лингвистичната аксиология и на журналистическата аксиология, функционалната граматика и стилистика, социолингвистиката, лексикологията и лексикалната семантика, конотативната стилистика, политическата семиотика и лингвистика, медиазнанието и медиалингвистиката (типологията на печатните издания), прагматиката (в частност теорията на лингвистичната вежливост на Дж. Лийч, П. Грайс, прагматическата лексикология), когнитивната наука (когнитивните аспекти на теорията на истината – Дж. Болинджър, Х. Вайнрих, Р. Блакар, Дж. Лейкъф и М. Джонсън и др., понятието за фрейм/сценарий – М. Мински, Т. ван Дайк), дискурс анализа (Т. ван Дайк, Е. Добрева).

В тази разработка гледната точка на лингвистичната аксиология се възприема като основна рамка за интерпретация на евфемистичната и дисфемистичната лексика, тъй като проблемът за ценностите винаги придобива особено социално и нравствено значение в преломни моменти от общественото развитие, когато предишните традиции и ценности губят своята значимост и актуалност. Това се отразява в езика на медийния дискурс, чрез който се обективират обществено значими ценностни смисли.

Дискурсът е основно понятие, около което се гради настоящият анализ на медийната реч.

Основен метод на изследването е лингвистичният аксиологически анализ чрез семиометрия. Допълнителни методи: семантичен диференциал на Ч. Осгуд анкетиране, наблюдение, интервюиране на експерти, различни видове анализ – контент анализ, лексикално-семантичен, лексикално-граматичен, лингвостилистичен и комуникативно-прагматичен анализ.

В първата глава **„Лингвистична аксиология. Аксиосферата толерантност/нетолерантност“** се развиват принципите и постановките на журналистическата и лингвистичната аксиология, които се интересуват от оценъчността и ценностните характеристики, отразени в речта. Въвежда се понятието за функционална семантико-стилистична категория (ФССК), за да се разгледат езиковите средства от различни равнища в система за изразяване на оценки и ценности. Аксиологичността и оценъчността се обособяват като отделни ФССК. В аксиологичния анализ на медийните текстове по опозицията *толерантност/нетолерантност* (представляваща универсална ценност) се използват основните оператори *положителна/отрицателна* оценка. В техните полета се въвеждат детайлизиращи оценъчното отношение оператори като *одобрителна, уважителна, пренебрежителна, иронична* оценка и др. Отчитането на контекста (микро- и макроконтекста според типологията на М. Рифатер) е показало в лингвистичната наука, че стилистичният похват е неотделим и невъзможен за идентифициране и тълкуване извън контекста (Рифатер, цит. по Дюбоа и кол. 1986: 275).

Във втората глава **„Същност и класификации на езиковите средства за евфемизация/дисфемизация в медийния текст“** се разглеждат спецификите на евфемизмите и дисфемизмите – общи механизми в образуването им, запазване на общия денотат, разлики в прагматичните функции. Те са средство за изразяване на

оценка въз основа на „стереотипните представи на говорещите за процесите и явленията в обкръжаващия ги свят, а също нормите и правилата за речево взаимодействие“ (Бушуева 2005).

Евфемистичността или дисфемистичността се поражда на равнището на речта, а не е езикова характеристика. В следващите раздели евфемизмите се разграничават от политически коректните номинации, а дисфемизмите от номинациите, съставлящи езика на омразата.

Характеристиките и класификациите (историческа, семантична, тематична, структурно-семантична, прагматична) на евфемизмите/дисфемизмите се осъществяват според различни критерии и принципи.

Въз основа на класификациите се обобщава, че евфемизмът не е стилистична фигура, а по-скоро явление от различен прагматичен порядък. Евфемизмът се реализира в речта, но реализацията и функционирането му са много по-тясно зависими от екстралингвистични фактори. Става дума за сложен културнолингвистичен и прагматичен феномен, който се осъществява чрез различни съществуващи езикови средства в речта (често чрез стилистични фигури).

В третата част **„Езикът на политическата коректност и езикът на омразата“** въз основа на задълбочен теоретичен преглед се извеждат общите черти на понятията *политически коректен език* и *език на омразата*. Те са следните: (1) насочени са към защита/нарушаване на правата на определени социални групи; (2) реализират се в съдържанието и идеологията на посланията, но и в начина на изразяване; (3) засягат колективната принадлежност на личността; (4) проявяват се в речта, а не в езика; (5) функционират само в публичната сфера; (6) силно зависими са от контекста; (7) свързват се с естествени езикови процеси в речта – евфемизацията и дисфемизацията; (8) осъществяват се най-вече чрез механизма на лексикалната субституция; (9) притежават манипулативна природа; (10) представляват контролирани и идеологически мотивирани речеви практики с рецидивиращ характер; (11) отразяват целенасочени и контролирани езикови политики.

Формулират се и различията между *политически коректния език* и *езика на омразата*. Анализират се терминологичните и детерминологизираните употреби на словосъчетанията, като се заключава, че е възникнало ново хиперпонятие за *политическа некоректност*, за което в българското публично пространство е предпочетено терминологичното словосъчетание *език на омразата* (или *враждебна реч*).

Четвъртата глава **„Езиковото табу и процесите на евфемизация и детабуизация (дисфемизация) на медийната реч“** се занимава с пренастройването на основополагащи концепти, съставлящи ценностната система на българина, изразена в тенденцията за промяна на изначалните колективни представи и възгледи за табуирани области. Постепенно се снемат социалните забрани над много области от живота (сексуалните отношения, частите на тялото и др.). Затова повечето евфемизми и дисфемизми се използват не като универсално средство за приемливо изразяване във всяка сфера на общуването, а като лексикален вариант, чрез който се вербализира индивидуалното моментно намерение на адресанта и се постигат конкретни задачи в конкретната ситуация.

Експериментът за осъзнаването на позволеността и непозволеността на номинации, ексцерпирани от таблоидните медии, показва, че в много от случаите възприемането и интерпретацията на конотативните им значения са разколебани.

Петата глава „Евфемизми/ дисфемизми в медийния текст“ е същинската част на изследването. Разглеждат се следните семантични раздели:

Евфемизми/ дисфемизми за професии и институции

В раздела се анализира противоречивото положение маскулинизмите за лица по професия, занятие и социален статус да се употребяват с евфемистична цел, но да са възприети като политически некоректни названия, а да са маркирани с пренебрежителни, снизходителни, иронични и разговорни конотации, но да са възприети като политически коректни наименования. В България тази тенденция не намира радушен прием и се проявява по-слабо в българската медийна практика, отколкото в славянските и европейските езици. Другият процес, свързан с имената за професии и институции и засягащ езика на политическата коректност, е възникването на евфемизми за професиите, които имат нисък социален статут по различни причини.

Евфемизми/ дисфемизми за болести и физически нарушения

Табуто над названията за болести в медийното пространство има различна мотивация в сравнение с табуирането на тези названия в миналото. В съвременните общества забраната за назоваване на болести представлява по-скоро спазване на правото на тайна над личния живот и личните данни. Това право е гарантирано от редица закони и професионално-етични документи. В таблоидните медии обаче редакционната политика по отношение на правото на тайна над личните данни не следва строго законовите и етични препоръки. Често информацията за здравословното състояние на публичната личност се тематизира и хиперрепрезентира. В българската медийна практика пряката номинация (ортофемизмите) на болестта все още не се смята за неприемливо публично речево поведение и не се търсят евфемистични замени на този тип наименования (*рак, туберкулоза, алкохолизъм*). Коментират се различните причини и случаи за употреба на евфемизми и дисфемизм.

Евфемизми/ дисфемизми за смъртта

Българските таблоиди се придържат към евфемистичното обозначаване на естествената смърт. Употребата на ортофемизми от типа на *умря, мъртъв, смърт* също е честотна. Дисфемизми се предпочитат в заглавията за провокиране на интерес към събитието. Проблемите със съобщаването за смърт в медиите се предизвикват при твърде ранното тиражиране на информацията и при публикуването на неподходящи снимки на починалите.

Евфемизми/дисфемизми за обозначаване на половата принадлежност и на семейните и сексуални отношения

В търсене на лингвистичните аспекти на проблема за говоренето в областта на пола и сексуалните отношения се обсъжда идеята за андроцентричността в/на езика, заменена от термина *сексизъм*, корелиращ с понятието за полово неравноправие.

Проблем за политически коректното говорене е обозначаването на различните в сексуалното си поведение хора. Най-често враждебната реч към тези групи се изразява в използването на жаргонни форми (*недераст, недал*) и форми от други езикови формации – отпадащите от политически коректния речник номинации (*гей, лесбийка*).

Регистрирани са многобройни примери на евфемистични названия за семеен статус, за сексуални отношения и за части на тялото. Резултатите от наблюденията ни тук и по-нататък недвусмислено показват, че и в българската медийна среда е налице

тенденцията „за активно използване на евфемизмите в рамките на неформалния речев регистър“. Забелязаните дисфемистични номинации са предимно жаргонни думи. С противоречива оценка остават номинации, принадлежащи към групата на интернационалните термини: *импотентен, фелацио, вагина, пенис, проститутка*.

Евфемизми/ дисфемизми за криминално поведение

Криминалните прояви в медиите се коментират чрез редуване на евфемистични с дисфемистични номинации. Отбелязва се тенденцията за етнизация на престъпността.

Етноними – евфемизми/ дисфемизми за етнически групи (етнофолизми/ екстроними)

Политически коректният език всъщност не е предпочитан в публичното и в частност в медийното говорене по етническите проблеми. Използването на политически коректна номинация, която е смятана за евфемистична, може да не подобри оценката за съответната етническа група, защото по-важни се оказват контекстовите фактори, а и се създава усещането за освобождаване от отговорност както на медиите, така и на техните читатели, включително от отговорност за това как да назовават малцинствата.

Евфемизми/дисфемизми за външен вид и възраст

Дисфемизмите за външния вид се редуват с евфемистичните употреби – тук нееднократно е отбелязвана манипулативна стратегия на таблоидите.

Хиперрепрезентацията на възрастта деформира публичния образ на личността най-често в негативен план. Във връзка с политически коректния език се обсъжда и употребата на лексеми, които съдържат семата за възраст – *госпожа и госпожица, момче и момиче, леля и чичо, баба и дядо*.

Политически евфемизми (*doublespeak* – езикът на лъжата)

Терминът *doublespeak* (език на лъжата или двойствен език) се въвежда, за да означаи несъответствието между това, което се казва, това, което не се казва, и това, което е реалност. Политическите евфемизми са мощен начин за маскиране на действителността и за манипулиране на съзнанието на реципиента до пълна промяна на представите му за едни или други събития. Тази теза е доказана чрез двуполюсният модел на идеологическия дискурс на П. Чилтън, представен в изследването (Чилтън 1987: 15). Коментират се типичните черти на политическите евфемизми. Отразяването на украинската криза в българските медии се илюстрира с примери, ексцерпирани от интерпретативни текстове във вестник „Капитал“. Резултатите показват тенденцията към евфемизация с цел оневиняване на собствените действия и образ и към дисфемизация с цел „окалване“, обвиняване на политическия противник и действията му. Тази стратегия е отбелязана и от полски, руски, американски изследователи на политическата и медийната комуникация.

Журналистите са въввлечени в политическата комуникация като посредници между политическите субекти и аудиторията, най-често като интерпретатори на събитията/конфликтите. На базата на процесуалния модел на комуникацията по време на конфликти, предложен от Д. Херадстейт и Т. Бьоргу (2009: 108), се предлага прецизиран модел, отразяващ участието на медиите в отразяването на политически конфликти. Отговорността на медиите за ограничаване на езика на омразата и за формиране на толерантността като ценностен и оценъчен ориентир у аудиторията е очевидна.

Коментират се още политическите евфемизми като част от професиолекта на политиците, от бомбастичния политически жаргон, който нарекох брюкселски новогovor, и от високопарния език.

Изводи

1. Настоящото изследване установи едновременното присъствие на евфемизми и дисфемизми в медийните текстове, благодарение на което се постига двуплановостта в отношението към коментирания обект и разколебаната интерпретация на реципиента, въз основа на която „избухват“ негативните и ироничните оценки.

2. Чрез част от дисфемизмите често се реализират моделите на враждебния дискурс или на езика на омразата. Дискурсивният модел „дискредитация на звездите“ е отличителен за булевардната преса.

3. Дисфемизмите са ефективно средство за привличане на читателското внимание в таблоидната преса (в заглавията) и призив за емоционална реакция.

4. Балансът между евфемизми и дисфемизми е нужен и за постигане на стилистичен ефект при нарушаването на добрия тон.

В изследването са включени и интервюта с експерти по медиен анализ и медиалингвистика, направени с цел да се изяснят някои проблемни теоретични аспекти на политически коректния език и езика на омразата, както и да се очертаят конкретните им прояви в чужди медийни практики – в славянската (полската, чешката, руската, българската) и балканската (гръцката и българската) културна среда. Много от изразените възгледи в интервютата също са коментирани в изследването.